

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 389/2022
27.12.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник у поступку по ревизији Горан Ђурковић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Градско саобраћајно предузеће „Београд“, са седиштем у Београду, ради поништаја решења о отказу и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 46/21 од 09.04.2021. године, у седници одржаној 27.12.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 46/21 од 09.04.2021. године у ставу првом изреке, у делу става другог изреке (којим је потврђена првостепена пресуда у делу одлуке о враћању на рад) и у ставу трећем изреке и предмет у том делу **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно одлучивање о жалби тужиоца.

Ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 46/21 од 09.04.2021. године у преосталом делу става другог изреке (којим је потврђено решење о одбачају тужбе) **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3355/17 од 28.05.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено као незаконито решење туженог .. од 13.02.2017. године којим је тужиоцу отказан уговор о раду. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да га врати на рад. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 152.727,93 динара. Ставом четвртим изреке, одбачена је као недозвољена тужба тужиоца у делу у којем је тражио да се обавезе тужени да га врати на послове возача аутобуса сл.бр. .. у Сектору саобраћаја, Саобраћајни погон – група саобраћајне експлоатације. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 162.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 46/21 од 09.04.2021. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставовима првом, трећем и петом изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца да се поништи као незаконито решење туженог .. од 13.02.2017. године, да се обавезе тужени да плати

тужиоцу на име накнаде штете износ од 152.727,93 динара и да му плати трошкове парничног поступка у износу од 162.000,00 динара. Ставом другим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставовима другом и четвртом изреке. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да плати туженом на име трошкова првостепеног поступка износ од 19.281,84 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка (из чије садржине, између осталог, произилази да је изјављена и због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињених у поступку пред другостепеним судом) и погрешне примене материјалног права.

Тужени је дао одговор на ревизију, уз захтев за накнаду трошкова.

Испитујући побијану одлуку на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20), Врховни суд је нашао да је ревизија делимично основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен код туженог на радном месту возача аутобуса бр. .. у Сектору саобраћаја - Саобраћајни погон - група саобраћајне експлоатације на основу уговора о раду од 23.09.2003. године Предметним решењем туженог од 13.02.2017. године тужиоцу је отказан уговор о раду, са пратећим анексима, због учињене повреде радне обавезе дана из члана 179. став 2. тачке 1. и 5. Закона о раду, члана 77. став 1. тачка 1. алинеја 1. и алинеја 5. тачка 1. Колективног уговора туженог од 28.01.2015. године и тачке 14. под 3. и 4. уговора о раду од 23.09.2003. године. Из разлога што као возач аутобуса (код туженог) дана ...2016. године није возњу обављао уз максималну опрезност, па је управљајући аутобусом (ближе описаним у том решењу) поступио супротно члану 49. алинеја 1. Правилника о обавезама саобраћајног особља код туженог од 02.06.2016. године. Тога дана као први по реду, на линији .., ... - ... , по распореду рада у времену од 10,25 до 17,45 часова приликом доласка аутобусом на терминус „...“ (из смера улице ...) око 14,35 часова није обратио довољну пажњу на начин управљања возилом и на пешака, с обзиром на то да је приближавајући се стајалишном месту, уместо да се креће у лево (пратећи коловоз у оквиру терминуса) наставио кретање право, тако да се са предњим десним точком попео на тротоар преко ивичњака и на тај начин својом кривоном предњим десним делом аутобуса ударио пешака, који се налазио на тротоару стајалишног места на удаљености око 1 метар од ивице, а који је у моменту контакта био окренут леђима аутобусу. Том приликом је дошло до повређивања наведеног лица и оштећења аутобуса којим је управљао тужилац. Саслушањем више сведока, укључујући и судског вештака за безбедност саобраћаја, чијим исказима је првостепени суд поклатио веру, утврђено је да је возило којим је тужилац управљао било исправно (провером на ванредном техничком прегледу извршеном сутрадан по налогу полиције, контролом компјутера и пуњења алтернатора), да је сутрадан одмах пуштено у рад, док је прегледом камера у возилу утврђено да је до незгоде дошло непажњом возача. Упозорење на повреду радне обавезе од 24.10.2016. године уручено је тужиоцу 31.10.2016. године, на које се изјаснио 04.11.2016. године. Тужилац је одбио пријем решења о отказу у просторијама послодавца, о чему је тужени сачинио службену белешку 20.02.2017. године у присуству више сведока. Након тога, изостала је завршна

радња – објављивање решења о отказу уговора о раду на огласној табли у радној средини.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев за поништај решења туженог о отказу уговора о раду тужиоцу (став први изреке), јер тужени као послодавац није спровео законом прописан поступак за престанак радног односа с обзиром да није тужиоцу доставио решење о отказу уговора о раду на начин предвиђен одредбама члана 185. ставови 2. и 3. Закона о раду. Имао је у виду да је тужени покушао да достави тужиоцу решење о отказу уговора о раду личним уручењем у просторијама послодавца, па пошто је тужилац одбио да га прими, тужени је сачинио писану службену белешку о неуспелом личном достављању, при чему је изостала и завршна радње прописаног начина достављања – објављивање решења о отказу уговора о раду на огласној табли у радној средини, након чега би се, када од објављивања истекне 8 дана, достављање сматрало извршеним, сагласно наведеним законским одредбама. Иако је био становишта да је тужени својом кривицом, услед непажње, учинио повреду радне обавезе која му је стављена на терет тако што је управљајући аутобусом створио опасну ситуацију у којој је дошло до повређивања пешака на стајалишту, првостепени суд је користећи законско овлашћење из одредбе члана 191. ставови 7. и 8. Закона о раду одбио захтев тужиоца за враћање на рад (став други изреке), сматрајући да би се тиме упутила погрешна порука осталим запосленима код послодавца да ће се толерисати овакве ситуације (стварање ризика за угрожавање безбедности других учесника у саобраћају). Како је поништио решење о отказу уговора о раду, првостепени суд је обавезао туженог да тужиоцу уместо враћања на рад накнади штету у виду три нето зараде (супституциона реинтеграција), које је остварио у месецу који претходни месецу у коме му је престао радни однос ценећи на основу члана 191. Закона о раду релевантне чињенице (став трећи изреке).

Како суд није овлашћен да одлучује о распоређивању запослених на конкретно радно место, јер је то у искључивој надлежности послодавца и врши се уговором о раду, односно анексом уговора о раду, првостепени суд је одбацио тужбу тужиоца у делу захтева за распоређивање на послове возача аутобуса СЛ.бр. .. у Сектору саобраћаја - саобраћајних погона - група саобраћајне експлоатације (став четврти изреке).

Другостепени суд је био становишта, као и првостепени суд, да је постојао основ за отказ уговора о раду јер је тужилац учинио повреду радне обавезе која му је стављена на терет отказним решењем од 13.02.2017. године. Међутим, супротно становишту првостепеног суда, по оцени другостепеног суда тужени јесте испоштовао законом прописану процедуру за престанак радног односа имајући у виду да је тужиоцу дана 31.10.2016. године уручио упозорење .. од 24.10.2016. године, на које се тужилац изјаснио, да је по одбијању тужиоца да прими решење о отказу, тужени о томе дана 20.02.2017. године сачинио службену белешку у присуству више сведока, након чега је решење о отказу уговора о раду објавио на својој огласној табли дана 22.02.2017. године, уз сачињену службену белешку да је предметно решење било истакнуто на огласној табли осам дана односно до 02.03.2017. године. Имао је у виду да тужилац у току поступка није ни оспоравао пријем решења о отказу уговора о раду, приложивши га уз тужбу, нити је током поступка указивано на неблаговременост тужбе, због чега је доказе о истицању решења о отказу на огласној табли и сачињавању

службене белешке о томе тужени доставио суду тек уз жалбу. Стога је другостепени суд жалбу туженог усвојио, па је преиначио првостепену пресуду како у делу за поништај отказног решења, тако и у делу за накнаду штете тако што је одбио тужбени захтев тужиоца у овом делу. Док је жалбу жалбу тужиоца у преосталом делу одбио и потврдио првостепену пресуду (одбијање захтева за враћање на рад и одбачај тужбе у делу захтева за враћање на послове возача аутобуса).

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужиоца указује да је другостепени суд изменио чињенично стање утврђено у поступку пред првостепеним судом.

Наиме, у основ пресуде којом другостепени суд преиначује првостепену пресуду узима се оно чињенично стање на којем је та пресуда заснована, или чињенично стање које је утврдио другостепени суд према резултату доказивања које је пред њим изведено. Ако поводом жалбе није одржана расправа, начело непосредности налаже да другостепени суд у основ своје преиначујуће пресуде узме чињенице на којима је заснована првостепена пресуда, а у противном је учињена битна повреда одредаба парничног поступка. Од тог правила закон предвиђа одступања у случају да је првостепени суд своје уверење о чињеницама засновао искључиво на посредно изведеним доказима и исправама, када те доказе и другостепени суд може оценити посредно, као и у случају када је првостепени суд свој став по питању једне спорне чињенице заузео извођењем закључка из друге чињенице.

У конкретном случају, првостепени суд је оценом доказа изведених до закључења расправе пред тим судом, утврдио да је изостала завршна радње прописаног начина достављања решења о отказу уговора о чланом 185. ставови 2. и 3. Закона о раду у случају када запослени одбије пријем тог решења – објављивање решења о отказу уговора о раду на огласној табли у радној средини. Другостепени суд је, међутим, на основу доказа које је тужени доставио уз жалбу (службена белешка од 22.02.2017. године), утврдио да је по одбијању тужиоца да прими решење о отказу тужени решење о отказу уговора о раду објавио на својој огласној табли дана 22.02.2017. године, уз сачињену службену белешку да је предметно решење било истакнуто на огласној табли осам дана односно до 02.03.2017. године. На основу тога извео је закључак да тужени јесте испоштовао законом прописану процедуру за престанак радног односа.

На тај начин другостепени суд је без одржавања расправе на којој би били изведени докази које је тужени доставио уз жалбу, под условом да су достављени сходно члану 372. ЗПП, изменио утврђено чињенично стање. При том се преиначујућу првостепену пресуду позвао на члан 394. тачка 2. ЗПП. Означена одредба, по становишту ревизијског суда, у овом случају није примењива тим пре што се из образложења другостепене пресуде не може закључити које је то исправе или посредно изведене доказе првостепени суд погрешно оценио, а одлука првостепеног суда је заснована искључиво на тим доказима.

У поновном поступку другостепени суд ће отклонити учињену повреду поступка и уколико сматра да тужени није преклудирао са достављањем нових доказа

уз жалбу, односно да је чињенично стање погрешно утврђено поново оценити наводе жалбе тужиље али у складу са начелом непосредности - извођењем тих доказа на расправи и њиховом поновном оценом.

Из наведеног разлога, другостепена пресуда је у преиначавајућем делу морала бити укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновно одлучивање о жалби туженог, а укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од исхода спора.

Сходно изложеном, Врховни суд је на основу члана 415. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке овог решења.

Правилно је другостепеном пресудом одбијена жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у делу којим је је одбачена тужба тужиоца у делу захтева за враћање на послове возача аутобуса СЛ.бр. .. у Сектору саобраћаја - саобраћајних погона - група саобраћајне експлоатације, која одлука у процесном смислу представља решење у смислу члана 294. ЗПП.

Супротно наводима ревизије, суд није надлежан да одлучује о тако постављеном тужбеном захтеву, с обзиром да је распоређивање запослених у складу са врстом и степеном стручне спреме и радним способностима у искључивој надлежности послодавца, који о томе одлучује у зависности од процеса и организације рада.

Из наведених разлога Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке на основу члана 414. став 1. у вези са чланом 420. став 6. ЗПП

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**